

1. Mitä tapahtuu Suomen vaihtotaseelle luennolla 15 opetetun mallin mukaan, kun talous kohtaa alla mainitut tapahtumat? Piirrä kuvio. Oletetaan, että vaihtotase on aina aluksi nollassa.

a) Suomen reaalin valuuttakurssi vahvistuu

b) Suomen kotimainen kysyntä on voimakasta (suhteessa ulkomaihin)

c) Ulkomainen kysyntä on kotimaata voimakkaampaa

d) Suomen reaalin kilpailukyky rapistuu

e) Suomen reaalin kilpailukyky laskee voimakkaasti Nokian romahtaessa 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen lopulla. Mitä Suomen reaaliselle valuuttakurssille pitäisi tehdä, jotta vaihtotase pysyisi ennallaan?

2. Oletetaan, että maat eivät koskaan maksa ulkomaisia nettovelkojaan takaisin, mutta ne saavuttavat vakaan tilan (steady state), jossa vaihtotase on nollassa. Portugalin ulkoinen nettovelka on 105 % BKT:stä ja Saksan ulkoinen nettovarallisuus on 33 % BKT:stä. Oletetaan, että reaalikorko on 2 %. Kuinka suuren perusvaihtotaseen ali- tai ylijäämän, suhteessa BKT:hen, nämä tulisivat omaamaan? Piirrä kuvio Saksan ja Portugalin PCA:sta pitkällä ajalla.

3. Hintataso Italiassa (muualla euroalueella) on $P=W/A$ ($P^*=W^*/A^*$) ja reaalin valuuttakurssi (suhteessa muuhun euroalueeseen) on $RER = P/P^*$. Italiassa palkat nousevat 4,3 % vuodessa; muualla euroalueella 3 %. Tuotavuus kasvaa Italiassa 0,5 %; muualla euroalueella 1 %.

a) Kuinka paljon maan reaalin valuuttakurssi vahvistuu vuodessa ja kymmenessä vuodessa?

b) Italian suhteellinen yksikkökustannus oli De Grauwen laskemalla indeksillä noin 120 vuonna 2010 (kts. luentokalvot). Kuvitellaan, että Italia haluaisi laskea indeksin viidessä vuodessa arvoon 95. Kuinka monta prosenttia *vuodessa* maan pitää heikentää reaalista valuuttakurssia?

c) Kuvitellaan lisäksi, että Italia saa rakenteellisilla reformeilla nostettua tuottavuuden kasvun prosenttiin vuodessa. Lisäksi muualla euroalueella palkat nousevat 3 % vuodessa ja tuottavuus kasvaa prosentin vuodessa. Kuinka paljon palkkoja pitää Italiassa sopeuttaa vuosittain, jotta b-kohdan tavoite täyttyy?

4. Oletetaan, että Suomen bruttokansantuote vuonna 2016 on 209 000 miljoonaa. Vuodelle 2016 tehtiin 2016 1 200 miljoonan euron sopeutustoimet: menoleikkauksia on 600 miljoonaa ja veronkorotuksia 600 miljoonaa. Oletetaan, yksinkertaisuuden vuoksi, että finanssipolitiikka vaikuttaa ilman viivettä BKT:hen. Eli vaikutukset tuntuvat jo samana vuonna, kun ne toteutetaan.

a) Kuinka paljon menoleikkaukset vähentävät Suomen bruttokansantuotetta (suhteessa perusuraan), jos uskotaan luennolla mainittua IMF:n (2012) tutkimusta?

b) Kuinka paljon menoleikkaukset vähentävät Suomen bruttokansantuotetta (suhteessa perusuraan), jos uskotaan Auerbachin ja Gorodnichenkon (2012) tutkimusta?

c) Kuinka paljon veronkorotukset vähentävät Suomen bruttokansantuotetta (suhteessa perusuraan), jos veronkorotusten kerroin on 1,5?

d) Kuinka paljon sopeutustoimet laskevat BKT:tä (miljoonaa euroa), jos uskotaan, että menoleikkausten vaikutus a-kohdan mukainen ja veronkorotusten vaikutus on c-kohdan mukainen? Kuinka monta prosenttia tämä on suhteessa vuoden 2016 BKT:hen?

e) Luennolla mainitaan IMF:n vuonna 2010 julkaisema tutkimus julkisten alijäämien vähentämisen vaikutuksista. Kuinka paljon valtion sopeutustoimet laskevat – IMF:n (2010) tulosten mukaan – tuotantoa ja lisäävät työttömyyttä lyhyellä ajalla? Onko tuotantovaikutus suurin piirtein samaa mittaluokkaa kuin d-kohdan vastaus?

5. Kuvitellaan, että maan julkinen nettovelka on 150 %, talouskasvu pitkällä ajalla on 1 % ja reaalikorko 2 %.

a) Kuinka suuren primääriylijäämän (% BKT:stä) valtio tarvitsee vakauttamaan velkasuhteen?

b) Kuinka suuren primääriylijäämän (% BKT:stä) valtio tarvitsee vakauttamaan velkasuhteen, jos reaalikorko on 3 % tai talouskasvu on 2 %?

6. Finanssipolitiikka Suomessa

Etsi OECD:n taulukoista arvio tuotantokuilulle Suomessa vuonna 2016. Suomen bruttokansantuote vuonna 2016 oli 214 miljardia. Kuinka suuri Suomen tuotantokuilu oli miljardeissa euroissa? Kuinka suuren tarveharkintaisen elvytyspaketin Suomi olisi tarvinnut vuodelle 2016, jotta tuotantokuilu olisi saatu nolleen, jos finanssipolitiikan kerroin on 0,7 (1,2)? Onko realistista olettaa, että näin suurta elvytystä olisi mahdollista tehdä?